

Motion till riksdagen 2021/22:1264

av **Anna Wallentheim (S)**

Förstärkning av skolans normkritiska arbete

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att stärka arbetet kring normkritik i skolans verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Normer kan beskrivas som osynliga regler, idéer och förväntningar som skapas utifrån föreställningar om vad som är ”normalt” och vad som är avvikande. Studier visar bland annat att den som följer rådande normer ofta tilldelas makt och privilegier, och att följa normen belönas ofta med att personer inkluderas. Den som däremot avviker eller går emot normen kan tvärtom straffas genom alltifrån tystnad till våld.

Inom skolans värld har ”Friendsrapporten” under ett flertal år lyft fram att känslan av sammanhang är avgörande för att barn ska känna sig erkända och utveckla en god självkänsla. Det handlar om något så enkelt och något så svårt som att ha vänner. Därmed blir arbetet kring normkritik så otroligt viktigt för våra barn och unga.

Sverige består idag av en massa fantastiska familjer, men familjer som är väldigt olika. Familjer består av föräldrar som är gifta, skilda, sambor eller särbor. Familjer kommer från olika bakgrunder, etniciteter och religioner. Familjer består idag av mamma/pappa, mamma/mamma, pappa/pappa eller endast en mamma eller pappa. Barn uppfostras i vissa familjer av mor- och farföräldrar, fosterfamiljer eller av syskon. Familjer är idag alltså mycket mer än vad som inryms i det gamla begreppet kärnfamilj.

Utöver att våra barn och unga växer upp under väldigt olika familjeförhållanden, lever vi också i ett samhälle där människor definierar sig som mer än bara man eller kvinna och där ens sexuella läggning inte längre behöver ”gömmas i en garderob” på samma sätt som förr. Dock vet vi att trots ett relativt öppet och förstående samhälle så styrs ofta våra strukturer av normer. Strukturer som innebär att många barn och unga skäms över sin familjesituation, egenbild eller sexuella läggning.

Därutöver har vi också barn och unga med funktionsvariationer som snabbt placeras i fack och stämplas utifrån sina funktionshinder och inte utifrån sina egenskaper som individer.

Skolans arbete kring normkritik blir därför viktigt för att bryta med tankemönster som utgår från att en viss typ av familjebildning skulle vara den enda rätta. Detta är ett arbete som ständigt måste leva och som ständigt måste utvecklas för att följa med samhällets utveckling.

Skolan och dess personal ska hela tiden ligga i framkant och ifrågasätta normer och människors uppfattning av vad som är ”normalt” och därmed hjälpa våra elever att vidga sina perspektiv och sin verklighetsuppfattning.

Den normkritiska pedagogiken handlar framförallt om att först och främst synliggöra de normer som finns i vårt samhälle och påvisa hur de påverkar människors syn på varandra. Först efter att man synliggjort dem kan sedan arbetet med att ifrågasätta normerna och deras konsekvenser börja.

De positiva effekterna av att lära våra elever att tänka normkritiskt är stora och många, men den främsta anledningen till att skolan måste stärka sitt arbete kring normkritik är att våra barn och unga ska känna sig trygga. Skolan ska vara en säker plats där ingen elev ska behöva skämmas för vare sig sin egen identitet eller sin familjesituation.

Anna Wallentheim (S)